

Stanowisko Instytutu Gospodarki Rolnej **w sprawie proponowanych zmian w ustawie o utrzymaniu czystości** **i porządku w gminach**

Instytut Gospodarki Rolnej wielokrotnie zwracał uwagę na problem niewydolnej polityki gospodarowania odpadami, zwłaszcza na terenach wiejskich. Rozsądne podejście do dbałości o środowisko naturalne wynika nie tylko z naszego członkostwa w Unii Europejskiej, ale także z coraz obszerniejszych osiągnięć naukowo-badawczych na temat recyklingu i gospodarki o obiegu zamkniętym. W XXI wieku segregacja odpadów i wysiłki na rzecz ich ponownego wykorzystania stają się po prostu opłacalne ekonomicznie. Niezależnie do tego należy jednak zwrócić uwagę na koszty, które w związku z nową polityką „śmieciową” ma ponieść przeciętny obywatel. W głębokim przekonaniu Instytutu nowe regulacje dotyczące czystości i porządku w gminach napotkają duże niezrozumienie ze strony mieszkańców gmin wiejskich oraz mniejszych ośrodków miejskich.

W związku z przygotowaną przez rząd nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Instytut Gospodarki Rolnej przedstawia następujące stanowisko:

1. Rząd w uzasadnieniu do projektu zdefiniował trzy główne problemy dotychczasowych regulacji dotyczących utrzymywania porządku. Są to:
 - a) ograniczony nadzór gmin nad właściwym postępowaniem z odpadami komunalnymi spowodowany wyborem łącznego przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów;
 - b) możliwość ryczałtowego rozliczania firmy odbierającej odpady komunalne od mieszkańców, co utrudnia gminom kontrolę nad strumieniem odpadów komunalnych oraz może prowadzić do podwyższenia kosztów systemu (przeszacowanie kosztów odbioru odpadów komunalnych);
 - c) zbyt mała ilość odpadów zbieranych selektywnie.

Ponadto należy stwierdzić, że niewydolność obecnego systemu gospodarowania odpadami jest wypadkową braku zachęt do segregowania odpadów, nierównomiernych obciążeń finansowych nakładanych na podmioty segregujące oraz brakiem narzędzi skutecznego przymuszania do respektowania prawa. Należy także zwrócić uwagę na nieadekwatność przepisów dotyczących czasu i miejsca utylizacji odpadów. Obecne przepisy nie rozróżniają w tej kwestii odpadów nieorganicznych od bioodpadów.

INSTYTUT GOSPODARKI ROLNEJ

2. Zaproponowane przez rząd zmiany o charakterze systemowym, zwłaszcza w przedmiocie wzmocnienia rzeczywistego nadzoru gmin nad zachowaniem czystości, są jak najbardziej pożądane. Instytut Gospodarki Rolnej popiera większość zaproponowanych regulacji. Należy jednak zastrzec, że w naszej ocenie nieuzasadnione i nieakceptowalne dla ubogich mieszkańców gmin jest tzw. urealnienie stawki za nierealizowanie obowiązku selektywnego zbierania odpadów, co w praktyce jest czterokrotną podwyżką rzeczonyj opłaty. W odniesieniu do tej propozycji proponujemy wprowadzenie stawki progresywnej uzależnionej od fizycznych możliwości selekcji odpadów oraz możliwości ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z przygotowaniem selekcji odpadów. Dopiero takie rozwiązanie pozwoli na urealnienie przedmiotowej stawki i nie będzie krzywdzące dla gorzej sytuowanych mieszkańców gmin.
3. Największe zastrzeżenia Instytutu i otwarty sprzeciw tysięcy mieszkańców gmin rodzi wprowadzenie nieprzystającej do współczesności odpowiedzialności zbiorowej wspólnot lub spółdzielni mieszkaniowych za niezrealizowanie obowiązku selekcji przez pojedynczych mieszkańców. Ceną za uproszczenie przepisów dotyczących gospodarowania odpadami nie może być legalizacja niesprawiedliwości, zwłaszcza w sytuacji, w której zdefiniowanie konkretnego podmiotu uchylającego się od realizacji ustawowego obowiązku jest łatwe. Utrzymanie rządowej propozycji będzie skutkowało drastycznym spadkiem zaufania mieszkańców do wspólnot i spółdzielni, jak również będzie powodem niezliczonych konfliktów sąsiedzkich.

W związku z powyższym Instytut Gospodarki Rolnej nie może zająć pozytywnego stanowiska wobec przedmiotowego projektu. Dopiero po uwzględnieniu naszego postulatu dotyczącego likwidacji odpowiedzialności zbiorowej projekt ten zyska nasze poparcie.

